

[Vztah myšlení k bytí (pravdě); předmětné a nepředmětné intence]

79/024 (791211-5)

Myšlení se může dvojitým způsobem vztáhnout ke skutečnosti, buď svými předmětnými konotacemi, nebo svými nepředmětnými konotacemi (předmětnou, nebo nepředmětnou intencí). Vzhledem k tomu však, že je vždy vybaveno obojím, musí dbát na to, kam a jakým způsobem zaměří ty druhé konotace (nebo intence). Poměrně jednoduché to je tam, kde tématem myšlení je konkrétní jsoučno, neboť to má jak svou vnější, tak i svou vnitřní stránku. K té vnitřní stránce musí tedy myšlení zaměřit své nepředmětné intence, zatímco předmětné intence budou mířit na stránku vnější. Když však je tematizována (míněna) ryzí nepředmětnost, jsou předmětné intence vlastně uvolněny a mohou se tedy zaměřit kamkoliv. Je tomu tak opravdu? To lze rozhodnout teprve tehdy, až detailněji přihlídneme k povaze vztaženosti nepředmětných intencí myšlení k nepředmětné (tj. vnitřní) skutečnosti.

Myšlení, které se vztahuje k něčemu nepředmětně, nemá to tedy „před“ sebou jako něco, k čemu je možno přistoupit zvenčí. Ale jak je možno k něčemu přistoupit zevnitř? (Pamatujme, že tady nejde o vnitřní stránku toho, k čemu přistupujeme, nýbrž také, a především o niterný vztah, tj. směr dovnitř *našeho* přístupu!) V tom smyslu mluví kupř. Heidegger (*Zur Seinsfrage*, str. 26) o proměně (Verwandlung) „des Sagens, das dem Wesen des Seins nachdenkt“. Bytí tu tedy není předmětem výpovědi (nebo myšlení), nýbrž výpověď nebo myšlení se musí strukturálně zjinačit, přeorientovat, aby jeho vlastní postup odpovídal dění samotného bytí.

Existuje prastará tradice, přinejmenším stejně dávná jako tradice řecké filosofie, která ono proměněné, zjinačené myšlení, jež odpovídá onomu základnějšímu oslovení, jímž se na nás obrací bytí samo, event. pravda sama, odvozuje od proměněné, zjinačené životní orientace, která mnohem základněji odpovídá na výzvu bytí samého nebo pravdy samotné – a celý tento postoj bytosti nachýlené k poslouchání výzvy a k následování toho, k čemu ona výzva vede, se nazývá víra (spolehnutí, důvěra, ujištění, jistota).

Nepředmětný vztah života a myšlení k bytí a jeho oslovující výzvě se vyjevuje jako naslouchání a poslušnost, ústící v činy, v celou aktivitu, v celý nový život. A myšlení jako reflexe tohoto celkového životního

zaměření musí být i samo vnitřně proměněno, mají-li všechny jeho
předmětné výsledky být legitimní.

(11. 12. 79)